

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem - Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Licenc
1.6 Szak / Képesítés	Zene / Zenetanár

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Zeneelmélet-szolfézs-zenediktálás 1. TLM 3101						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Kálló Krisztián						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező/alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					0
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					42
3.8 A félév össz-óraszama					70
3.9 Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	• Tiszta intonáció

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége és szakkönyvtár megléte

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	– A zenei nyelvezet megértése és a zenei tevékenységek tudatos gyakorlásának megalapozása a zeneelméleti fogalmak rendszerbe foglalt tárgyalása által – A zenei írás-olvasás elsajátítása, a zenei gondolkodás kialakítása, fejlesztése – Az elsajátított elméleti ismeretek elmélyítése a zeneirodalomból vett példák, valamint gyakorlatok elemzése, hallás utáni felismerése, írásos rögzítése és az írott forma reprodukálása által – Abszolút és relatív szolmizáció elsajátítása
Transzverzális kompetenciák	–A diák tudja megvalósítani felelősségteljesen a szakmai feladatait –A csapatmunka gyakorlatának megismerése, a különböző szintű szerepekkel és tevékenységekkel való megismerkedés –Az egyéni folyamatos szakmai fejlődés szükségességének felismerése; a tanulás forrásainak és technikájának hatékony használata az egyéni szakmai fejlődés elérésére

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja a zenei készségek (írás, olvasás, zenei gondolkodás) kialakítása és fejlesztése, amelynek elméleti alapjait a zeneelmélet, a gyakorlati alkalmazást a szolfézs, és zenediktálás biztosítja. Ez az összetett tevékenység bármilyen zenei tevékenység alapjául szolgál. Hozzásegíti az egyetemi hallgatókat, hogy a zenét, mint érthető szöveget fogják fel.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A diák értse meg és tudja alkalmazni a zeneelméleti fogalmakat, legyen képes hallás után írásban rögzíteni egyszólamú zeneműrészleteket; legyen képes szolmizálni különböző nehézségű zeneműrészleteket; legyen képes elemezni a zeneirodalomból vett példákat az elsajátított zeneelméleti ismeretek alapján.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.A zeneelmélet kapcsolata a zenetudomány egyéb ágazataival. A zenei hang létrejöttének fizikai alapjai: a rezgések és a hanghullámok terjedése, hangforrások. Fogalmak: muzikológia, akusztika: frekvencia, amplitudo; felhangsor. Bibliográfia: Keszler: 7-13,194.1. Péter: 6-7	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
2. A zene fiziológiai alapjai: a hallás mechanizmusa; hallásküszöb. A hang tulajdonságai: magasság, időtartam, hangerő, hangszín. Fogalmak: Herz; relatív és abszolút hallás; rezonátor. Melodika, ritmika, dinamika, agogika. Bibliográfia: Keszler: 13-18.1. Péter: 7-9.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Péter: 7-9.

3. A hangkészlet zenei rendszere; regiszterek, oktávszakaszok. Temperálatlan és temperált hangrendszer (történeti áttekintés); enharmónia. Az oktávszakaszok felosztása a temperált hangrendszerben; törzshangok és származtatott hangok. Kamarahang (diapazon). Fogalmak: temperálás, komma, enharmónia. Egész- és félhang távolság. Bibliográfia: Keszler: 195-199. Péter: 18-20.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
4. Zenei jelrendszer: A kottairás és a szolmizáció rövid történeti áttekintése. A mai hangjegyírás alapjelei (vonalszám, kulcs, hangjegy). Fogalmak: neumák, pszaltikus lejegyzés, quadrát jelek. Vonalszám, kulcs, hangjegy. Bibliográfia: Keszler: 19-32. l. Péter: 12-18.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
5. A dallam. A hangmagasságok szótagolt és ábécés elnevezése. G-, F- és C-kulcsok. Abszolút és relatív szolmizáció. Fogalmak: a hangok szótagolt és ábécés nevei, a kulcsok megnevezése; dó-váltás. Bibliográfia: Frank Oszkár: 7–11, 14 l. Péter: 18-20.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
6. A hangközök mennyiségi és minőségi meghatározása a törzshangsorban: tiszta, kis, nagy, szűkített, bővített.. Egyszerű és összetett hangközök. Megfordítások. Fogalmak: minden egyes hangköz mennyiségi és minőségi megnevezése. Bibliográfia: Keszler: 166-177; 185-188. l. Frank Oszkár: 11–16 l. Bárdos: Hangzatgyakorló, 11. l.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
7. Dallami és harmonikus, enharmonikus hangközök. A konszonancia és disszonancia történeti jellege. Fogalmak: hangközök, konszonancia, disszonancia Bibliográfia: Keszler: 181-185. l. Péter: 51-57.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
8. A ritmus. A felezés elve a hangértékek meghatározásában. A hangértékek neve és jele. Fogalmak: egész, fél, negyed, nyolcad stb. hangérték; összevonás, felbontás. Bibliográfia: Keszler: 33-39, 43-46. l. Frank Oszkár: 4–5 l. Péter: 22-23; 26-29.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
9. A metrum: hangsúly és ütem; ütemvonal; ütemjelző. Egyszerű és összetett páros ütemek. Fő és mellékhangsúly. Ismétlőjel. Fogalmak: az ütemféleségek megnevezése. Prima- és secunda- volta. Bibliográfia: Keszler: 74-79, 201-205. l. Frank Oszkár: 5, 7. l. Péter: 36-41.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
10. Az értéknövelő kötőjel és a pont. Pontozott ritmus. Korona. Fogalmak: legato; éles és nyújtott ritmus: alkalmazkodó ill kompenzált értékek. Bibliográfia: Keszler: 39-43. l. Frank Oszkár: 6. l. Péter: 24-26.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
11. Az egyszerű és összetett páratlan ütemek. Páratlan időegység. Fő- és mellékhangsúlyok.	-párbeszéd -analízis	

Fogalmak: az ütemfélések megnevezése. Bibliográfia: Keszler: 80-84. I. Péter: 40-41.	-szemléltetés -közlés -modellálás	
12. Hangsúlyeltolódás: szinkópa, szinkópalánc. Fogalmak: összevonás, szinkópa Bibliográfia: Keszler: 91-94. I. Péter: 43-44.	-párbeszéd -analízis -közlés -modellálás	
13. Hangsúlytalan kezdés: felütés (csonka ütem); kontratimp. Fogalmak: Auftakt, kontratimp. Bibliográfia: Ion Dumitrescu, 7, 9, 15, 18. I. Péter: 46.	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -modellálás	
14. Rendhagyó értékelosztás páros értékeknél. Fogalmak: triola, kvintola, szekstola, szeptola. Bibliográfia: Keszler: 47-49. I. Péter: 26.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés	
Könyvészet Avasi Béla: Zeneelmélet. I-II. kötet. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987 Bárdos Lajos, <i>Harminc írás</i>, Zeneműkiadó, Budapest, 1969. Bognár R. – Soltész E., <i>Tanuljunk zenét</i>, Editio Musica Budapest, 2004 Diaconu, Adrian: Teorie superioară a muzicii. Conservatorul “George Enescu”, Iași, 1978. Dumitrescu Ion, <i>120 solfegii</i>, Vol I. Ed. Muzicala Bucuresti 1985 Frank Oszkár, <i>Alapfokú zeneelmélet</i>. Music Trade, Budapest, 1995 Giuleanu, Victor: Tratat de teoria muzicii. Editura Muzicală, București, 1986 Keszler Lőrinc, <i>Zenei alapismeretek</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 2000. Péter Éva, <i>Zeneelmélet</i>, Presa Universitară Clujeană Kiadó, Kolozsvár, 2017. Péter, Éva. <i>György Maróthi's writings in the field of music theory</i>. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LX, 2, 2015, pp. 15–24. Strayer Hope R. <i>From Neumes to Notes: The Evolution of Music Notation</i>, Musical offerings, Vol. 4, 2013. Râpă, Constantin: Teoria superioară a muzicii. Vol.I. Sisteme Tonale; Vol.II. Ritmul. Ed. Media Muzica, Cluj, 2001-2002.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.A zenei hang tulajdonságai – Kulcsfogalmak: Frekvencia, amplitúdó, melodika, dinamika. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 2–4.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
2. A zenei hang tulajdonságainak felismerése hallás után – Kulcsfogalmak: Agogika, tempó, felhangok. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 4–5.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
3. Oktávszakaszok – Kulcsfogalmak: Regiszterek, oktávszakaszok. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 5–8.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
4. Szolmizálás – Kulcsfogalmak: Szolmizálás. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 8–9. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 3.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
5. A hangmagasságok szótagolt és ábécés elnevezése. Hangmagasságok elhelyezése violin, basszus, C-kulcsban – Kulcsfogalmak: Abszolút és relatív szolmizáció.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	

- Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 10–23. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 3–4		

6. Hangközök – Kulcsfogalmak: Tiszta, nagy, kis, egyszerű, összetett hangközök. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 24–29. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 4–6.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
7. Szűkített és bővített hangközök. – Kulcsfogalmak: Szűkített, bővített hangközök, enharmónia, konszonancia, diszszonancia. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 30–37. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 6–8.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
8. Ritmus – Kulcsfogalmak: Hangértékek, felezés elve. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 38–42. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 8–10.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
9. Metrum. Páros ütemek. – Kulcsfogalmak: Ritmusféleségek. – Bibliográfia: – Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 42–48. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 10–12. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 7–17.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
10. Értéknyújtás – Kulcsfogalmak: Értéknyújtó kötőív, pont, korona. <i>Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 48–53. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 12–14. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura Media Muzica, Cluj 2002, 18–27</i>	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
11. Páratlan ütemek. – Kulcsfogalmak: Ütemféleségek, fő és mellék hangsúlyok.. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 53–55. Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 2. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 15. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 28–36.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
12. Hangsúlyeltolódás. – Kulcsfogalmak: Összevonás, szinkópa, szinkópalánc. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 55–58. Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 3. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 37–41.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	

13. Hangsúlytalan kezdés: felütés, csonkaütem, kontratimp. – Kulcsfogalmak: Felütés, csonkaütem, kontratimp. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 58–60. Kodály Zoltán, <i>Bicinia hungarica</i>, Editio Musica Budapest, 1994, 4. Dragomirov P. <i>Olvasógyakorlatok</i>, Moszkva 1967, 16. Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol I</i>. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 42–52.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
14. Páros értékek rendhagyó értékelbontása. – Kulcsfogalmak: Triola, quintola, sextola, septola. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, <i>Bicinia hungarica</i>, Editio Musica Budapest, 1994, 5. Dragomirov P. <i>Olvasógyakorlatok</i>, Moszkva 1967, 40. Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol I</i>. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 80–84.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
Könyvészet Bárdos Lajos: <i>Hangzatgyakorló</i>, Zeneműkiadó, Budapest, 2001 Dragomirov P. <i>Olvasógyakorlatok</i>, Moszkva, 1967 Kodály Zoltán, <i>333 olvasógyakorlat</i>, Editio Musica Budapest, 1995. Kodály Zoltán, <i>Bicinia hungarica</i>, Editio Musica Budapest, 1994. Nelida Nedelcuț, <i>Culegere de solfegii (extras din Metronom)</i>, Academia de Muzică Cluj, 1994 Péter, Éva. <i>György Maróthi's writings in the field of music theory</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LX, 2, 2015, pp. 15–24. Strayer Hope R. <i>From Neumes to Notes: The Evolution of Music Notation</i>, Musical offerings, Vol. 4, 2013. Péter Éva, <i>Szolfézs példatár</i>, Napoca Star Kiadó, Kolozsvár, 2009. Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol I</i>. Editura MediaMuzica, Cluj 2002 Rîpă Constantin – Silaghi Iuliu, <i>Culegere de melodii pentru solfegiere</i>, Academia de muzică Cluj, 1997, Silaghi Iuliu, <i>Antologie de melodii pentru solfegiere, Vol I–II</i>, Academia de muzică Cluj, 1997.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Megfelelő szakmai képzés a zeneelmélet, zenei írás és olvasás területén.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A zeneelmélet alapvető kérdéseinek, fogalmainak ismerete.	Ellenőrzés írásbeli teszt által	30%
	Zeneelméleti kérdések gyakorlati alkalmazása .	Házi dolgozatok ellenőrzése	10%
10.5 Szeminárium / Labor	Egyszólamú zenediktálás hallás utáni rögzítése	A zenei hallás fejlődésének ellenőrzése zenediktálás által.	30%
	-Szolfézs darabok eléneklése (tanult anyag és prima vista) -népdalok, zeneművek	A kottaolvasási készség fejlődésének ellenőrzése a szolfézs gyakorlatok eléneklése által.	30%

	emlékezetből történő éneklése.	Zenei memória fejlődésének ellenőrzése a memoriter darabok eléneklése által.	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A zeneelmélet alapvető kérdéseinek, fogalmainak ismerete. Alapszintű zenediktálás hallás utáni írásbeli rögzítése. Alapszintű zeneművek prima vista olvasása.			

Kitöltés dátuma

2022. április 21.

Előadás felelőse

dr. Péter Éva

Szeminárium felelőse

drd. Kálló Krisztián

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2022. április 22.

Intézetigazgató